

CO2-MANAGEMENTPLAN N3 2024

Organisatie: Waterschapsbedrijf Limburg
Contactpersoon: Kirsten Duzijn
Versie: 1.2
Publicatiedatum: 1-1-2024

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

1	 INLEIDING EN VERANTWOORDING	3
1.1	LEESWIJZER.....	3
1.2	VERSIEBEHEER	4
2	 ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPROGRAMMA	4
2.1	KWALITEITSMANAGEMENTPLAN.....	4
2.2	ENERGIEMANAGEMENTPLAN	4
2.3	ENERGIEBELEID EN DOELSTELLING	4
2.3.1	<i>Energieaspecten</i>	5
2.3.2	<i>Referentiejaar</i>	5
2.3.3	<i>Reductiedoelstellingen</i>	5
2.3.4	<i>Energiemanagement actieplan</i>	6
2.3.5	<i>Energieverbruik</i>	8
2.3.6	<i>Energie reductiekansen</i>	8
2.3.7	<i>Monitoren en beoordelen.....</i>	8
2.4	TVB MATRIX	9
2.5	BORGING VAN HET KWALITEITS- EN ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPLAN	10
2.5.1	<i>Interne audits.....</i>	10
2.5.2	<i>Externe audits</i>	10
2.5.3	<i>Directiebeoordeling</i>	10
2.5.4	<i>Feedback</i>	10
3	 STUURCYCLUS.....	11
4	 COMMUNICATIEPLAN	12
4.1	INTERNE BELANGHEBBENDEN.....	12
4.1.1	<i>Communicatieplan intern</i>	14
4.2	EXTERNE BELANGHEBBENDEN	15
4.2.1	<i>Communicatieplan extern.....</i>	16
4.3	PROJECTEN MET GUNNINGVOORDEEL	17
4.4	WEBSITE	17
4.4.1	<i>Tekstuele informatie.....</i>	17
4.4.2	<i>Website SKAO</i>	17
5	 PARTICIPATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	18
5.1	INVENTARISATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	18
5.2	ACTIEVE DEELNAME	18
5.3	LOPENDE INITIATIEVEN	18
5.3.1	<i>Initiatieven</i>	18
5.3.2	<i>Lopende initiatieven</i>	19

1 | Inleiding en verantwoording

Waterschapsbedrijf Limburg heeft besloten om zich te certificeren voor niveau 3 van de CO₂-prestatieladder om daarmee de registratie en vermindering van energieverbruik en CO₂-emissie een integraal onderdeel te maken van de organisatie.

De CO₂-Prestatieladder vraagt van organisaties om inzicht te hebben in het energieverbruik en de CO₂-uitstoot en ook een ambitieus doel te stellen om deze CO₂-uitstoot op zowel de korte als lange termijn te verlagen. Om deze ambitieuze doelstelling te kunnen stellen is eerst bekeken welke maatregelen er genomen kunnen worden. De optelling van het verwachte effect van deze maatregelen heeft geleid tot een ambitieuze en tegelijk haalbare reductiedoelstelling voor de komende jaren.

De CO₂-Prestatieladder kent vier invalshoeken:

A. Inzicht

Het opstellen van een onomstreden CO₂-footprint conform de ISO 14064-1 norm en daarmee inzicht krijgen in de CO₂-uitstoot van de organisatie.

B. CO₂-reductie

De ambitie van de organisatie om de CO₂-uitstoot te verminderen.

C. Transparantie

De wijze waarop in- en extern gecommuniceerd wordt over de CO₂-footprint en reductiedoelstellingen.

D. Deelname aan initiatieven

(in sector of keten) om CO₂ te reduceren.

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

In dit rapport wordt het energiemangementprogramma en het communicatieplan van de organisatie beschreven. Verder is de stuurcyclus van de organisatie opgenomen in dit rapport. In het laatste hoofdstuk wordt de participatie van de organisatie aan initiatieven behandeld.

Dit managementplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het management.

1.1 Leeswijzer

Dit document is ter bewijsvoering van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Hieronder een leeswijzer.

HOOFDSTUK IN DOCUMENT		EIS IN CO ₂ -PRESTATIELADDER
Hoofdstuk 2	Energiemanagement actieprogramma	2.C.2, 3.B.2, 4.A.2.
Hoofdstuk 3	Stuurcyclus	2.C.2
Hoofdstuk 4	Communicatieplan	2.C.3
Hoofdstuk 5	Participatie sector- en keteninitiatief	3.D.1 en 3.D.2

Tabel 1: Leeswijzer

1.2 Versiebeheer

Datum	Versie	Gebruiker	Beschrijving
01-01-2024	1.1	K. Duzijn	1 algemeen document opgesteld voor 2024.
12-02-2024	1.2	K. Duzijn	TVB-matrix bijgesteld

2 | Energiemanagement actieprogramma

In dit hoofdstuk wordt aan het kwaliteitsmanagementplan (eis 4.A.2) en het energiemangement actieplan (eis 3.B.2) van Waterschapsbedrijf Limburg vormgegeven.

2.1 Kwaliteitsmanagementplan

Het kwaliteitsmanagementplan gaat in op het borgen en verbeteren van de kwaliteit van de CO₂-footprint. De algemene doelstelling van het kwaliteitsmanagementplan is om continue verbetering van efficiënte en effectieve omgang met energie en een vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie activiteiten te waarborgen.

Daarnaast geeft het kwaliteitsmanagementplan inzicht in de procedures, het meten en rapporteren van de CO₂-footprint. Met het kwaliteitsplan wordt er geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van Waterschapsbedrijf Limburg kan plaatsvinden. Er wordt inzicht verschaft in de energieprestaties van de totale organisatie en de totale CO₂-emissies als gevolg ervan. Met het kwaliteitsmanagementplan als middel beoogt Waterschapsbedrijf Limburg kwaliteit van de data te borgen en te verbeteren in de organisatie en de prestaties te verbeteren.

2.2 Energiemanagementplan

De NEN-EN-ISO 50001 dient als richtlijn voor het opzetten van het Energiemanagement actieplan. Met de introductie van een energiemangement systeem wordt geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van Waterschapsbedrijf Limburg kan plaatsvinden. Kern van het energie- en kwaliteitsmanagementplan is continue evaluatie van de activiteiten en geconstateerde afwijkingen om verbeteringen te realiseren en zijn dan ook opgesteld volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus zoals deze is opgenomen in de NEN-EN-ISO 50001.

2.3 Energiebeleid en doelstelling

De algemene doelstelling van het energiemangement systeem is om te komen tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie. Concreet is de hoofddoelstelling: *“WBL wil in 2025 t.o.v. 2018 84% minder CO₂ uitstoten in Scope 1, Scope 2 en Business Travel.”* Deze doelstelling is absoluut.

De ambitie van WBL is om per 2030 100% Klimaatneutraal te zijn.

2.3.1 Energieaspecten

De eerste stap is het inzichtelijk maken van de energieverbruikers van de organisatie. Op basis van dit inzicht kan er worden gekeken op welke aspecten er resultaat valt te behalen in de reductie van CO₂-uitstoot. Dit inzicht is terug te vinden in de CO₂-footprint. Periodiek (één keer in de 6 maanden) worden de energieverbruiken in kaart gebracht door de Coördinator Klimaat.

2.3.2 Referentiejaar

Er is gekozen om de CO₂-footprint van 2018 te gebruiken als referentiejaar. De CO₂-emissie inventaris is uitgevoerd conform het gestelde in dit document. De betrouwbaarheid wordt gecontroleerd tijdens een interne audit door een onafhankelijke partij.

Op basis van de CO₂-uitstoot in dit referentiejaar wordt bekeken welke CO₂-maatregelen en CO₂-doelstellingen geformuleerd kunnen worden om de CO₂-uitstoot vanaf dit referentiejaar te reduceren. Jaarlijks wordt bekeken of het gekozen referentiejaar nog steeds geschikt is voor de gestelde hoofddoelstelling en/of dat deze aangepast dient te worden.

De Coördinator Klimaat, Coördinator Energie en afdeling Strategie & Innovatie evalueren jaarlijks of er voldoende voortgang plaats vindt met betrekking tot de gestelde CO₂-maatregelen en CO₂-doelstellingen. Tijdens de jaarlijkse CO₂-Directiebeoordeling brengt dit Klimaatteam een advies uit aan de Directie.

2.3.3 Reductiedoelstellingen

De algehele reductiedoelstelling wordt geformuleerd tot en met 2025. Vanuit deze vastgestelde algehele reductiedoelstelling is een Plan Van Aanpak opgesteld. In dit plan worden de maatregelen benoemd die worden genomen om de doelstelling te halen en welke afdelingen verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de maatregelen. Het overzicht van te nemen maatregelen en verantwoordelijke afdelingen staan vermeldt in het Excelbestand met CO₂-reducerende maatregelen.

2.3.4 Energiemanagement actieplan

In onderstaande tabel wordt weergegeven op welke wijze, wanneer en door wie de gegevens voor de CO₂-footprint geïnventariseerd worden.

EMISSIESTROOM	EENHEID	BRON	VERANTWOORDELIJKE AFDELING	WANNEER	BIJ WIE AAN TE LEVEREN
Gas <ul style="list-style-type: none"> - Kantoorgebouw Roermond; - RWZI's; - Slibdrogerinstallatie. 	m ³	Van <i>Kleinverbruik aansluitingen</i> worden wekelijks de meterstanden handmatig opgenomen en verwerkt in Z-info. <i>Grootverbruik aansluitingen</i> zijn voorzien van slimme meters en worden uitgelezen door onze meetverantwoordelijke Fudura B.V. en digitaal ingelezen naar Z-info.	<u>Afdeling:</u> Sector Operatie en Onderhoud, Afdeling Techniek en Planning <u>Verantwoordelijke:</u> Coördinator Energie	Q1 & Q3	Coördinator Klimaat
Brandstof wagenpark <ul style="list-style-type: none"> - Diesel; - Benzine; - Elektriciteit. 	Liter kWh	<i>MoveMove portal</i> (Leverancier brandstof- en laadpassen) + <i>Webfleet autovolgsysteem</i> .	<u>Afdeling:</u> Sector Bedrijfsondersteuning, Service en Informatievoorziening <u>Verantwoordelijke:</u> Fleetmanager	Q1 & Q3	Coördinator Klimaat
Brandstof materieel <ul style="list-style-type: none"> - Diesel; - Benzine; - Elektriciteit. 	Liter kWh	<i>Unit4 financial – CODA</i> ; onder 'overige' – 'Opvr. factuur (Regelomschrijving)' alle facturen van brandstofleveranciers ophalen – per factuur de hoeveelheid per locatie ophalen.	<u>Afdeling:</u> Sector Operatie en Onderhoud, Afdeling Techniek en Planning <u>Verantwoordelijke:</u> Coördinator Energie	Q1 & Q3	Coördinator Klimaat
Elektriciteit <ul style="list-style-type: none"> - Kantoorgebouw Roermond; - RWZI's; - Slibontwatering (Abdissenbosch); - Slibdrogerinstallatie (Susteren); - Rioolgemalen. 	kWh	<i>Alle aansluitingen</i> zijn voorzien van slimme meters en worden uitgelezen door de meetverantwoordelijke Fudura B.V. Deze cijfers worden digitaal ingelezen naar Z-info.	<u>Afdeling:</u> Sector Operatie en Onderhoud, Afdeling Techniek en Planning <u>Verantwoordelijke:</u> Coördinator Energie	Q1 & Q3	Coördinator Klimaat

Zakelijke kilometers	Kilometers	LPS - Totaal aantal kilometers gedeclareerd en uitbetaald voor 2021. Vanaf 2022 is WBL overgestapt op YouForce als HR-systeem.	<u>Afdeling:</u> Sector Bedrijfsondersteuning, Afdeling Advies en Control <u>Verantwoordelijke:</u> HR	Q1 & Q3	Coördinator Klimaat
Overige broeikasgassen					
Emissies zuiveringsproces (CH ₄ , N ₂ O, CO ₂)	CO ₂ -equivalenten	Informatie uit Z-info wordt verrekend met kengetallen uit "Firm of the Future" en Unie van Waterschappen.	<u>Afdeling:</u> Sector Operatie en Onderhoud, Afdeling Techniek en Planning <u>Verantwoordelijke:</u> Coördinator Energie	Q1 & Q3	Coördinator Klimaat
CO ₂ -equivalenten van gebruikte hulpstoffen/chemicaliën	CO ₂ -equivalenten	Informatie uit Z-info wordt verrekend met kengetallen uit "Firm of the Future" en Unie van Waterschappen.	<u>Afdeling:</u> Sector Operatie en Onderhoud, Afdeling Techniek en Planning <u>Verantwoordelijke:</u> Coördinator Energie	Q1 & Q3	Coördinator Klimaat

Tabel 2: Verdeling verantwoordelijkheden gegevensverzameling 2024

Bovenstaande gegevens worden door de verantwoordelijke afdelingen aangeleverd aan de CO₂-projectleider (Coördinator Klimaat) van de CO₂-Prestatieladder. Deze zorgt voor het tijdig verwerken (halfjaarlijks) van de gegevens in de CO₂-footprint.

2.3.5 Energieverbruik

Twee keer per jaar (elke 6 maanden) brengt Waterschapsbedrijf Limburg haar energieverbruik in beeld. De uitvoering van deze inventarisatie vindt plaats conform ISO-14064-1, het GHG-protocol voor scope 1 en 2 en de eventuele vereisten vanuit de CO₂-Prestatieladder. Tevens wordt er beoordeeld of de organisatorische grens nog actueel is.

De Coördinator Klimaat is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de halfjaarlijkse inventarisatie, geassisteerd door de bronhouders van de data. Voor de inventarisatie wordt er gebruik gemaakt van een datasheet, waarin de conversiefactoren zijn opgenomen. Nadat de jaarlijkse inventarisatie voor de betreffende periode heeft plaatsgevonden, voert de externe adviseur een kwaliteitscontrole uit op de data. Hij/zij beoordeelt of de organisatiegrenzen juist zijn, de gegevens onder de juiste scope zijn verwerkt en of de juiste conversiefactoren zijn gehanteerd.

2.3.6 Energie reductiekansen

Iedereen binnen de organisatie mag ideeën voor reductie CO₂-verbruik en energieverbruik mondeling of schriftelijk aandragen via de reguliere processen. Dit gaat bijvoorbeeld via een melding, tijdens voorbereiding projectaanvraag, voorbereiding projectvoorstel, wijziging tijdens project of via de management of change procedure als wijziging op de onderhoudsstrategie.

Het meldingenproces ziet erop toe dat alle problemen, noodzakelijke veranderingen of ideeën die een impact hebben op de organisatie allemaal via één kanaal in de vorm van een melding worden getoetst op een aantal selectiecriteria. Indien een melding geselecteerd wordt, wordt deze verder uitgewerkt. Onderdeel van deze toets en de verdere uitwerking is de meerwaardescan, waarin onder andere wordt gekeken of het bijdraagt aan onze strategische doelen zoals Energieneutraliteit en Klimaatneutraliteit. Indien er uit dit proces kansrijke of noemenswaardige projecten, pilots of onderzoeken komen die bijdragen aan de reductie van broeikasgassen zullen deze worden toegevoegd aan de CO₂-maatregelenlijst.

2.3.7 Monitoren en beoordelen

Twee keer per jaar wordt de voortgang van de reductiedoelstelling en de afgeleide maatregelen en het jaarplan gemonitord door de Coördinator Klimaat. De Coördinator Klimaat rapporteert de resultaten aan de deelnemers van het Klimaatteam. Jaarlijks wordt er een samenvatting van de resultaten weergegeven in een Managementoverzicht. Dit overzicht omvat minimaal:

- ✓ Een overzicht van het energieverbruik en de CO₂-emissies per scope;
- ✓ Een vergelijking van het energieverbruik ten opzichte van het referentiejaar;
- ✓ Een analyse van opvallende toe- en afnames van het verbruik en/of CO₂-emissie;
- ✓ De voortgang van en de prognose voor het behalen van de reductiedoelstelling en eventuele aanbevelingen voor preventieve of corrigerende maatregelen;
- ✓ De status van eerdere preventieve of corrigerende maatregelen;
- ✓ Algemene ontwikkelingen.

Op basis van de jaarlijkse rapportage beslist de Directie tijdens de CO₂-Directiebeoordeling of bijsturing van de CO₂-doelstellingen en/of aanpassing van het jaarplan noodzakelijk is.

2.4 TVB Matrix

TVB MATRIX T = TAAK V = VERANTWOORDELIJKHEID B = BEVOEGDHEID + = OPTIONEEL	TAAK-VERANTWOORDELIJKHEID- BEVOEGDHEID	FREQUENTIE	COÖRDINATOR KLIMAAT	COÖRDINATOR ENERGIE	KLIMAATTEAM	DE DUURZAME ADVISEURS	BRONHOUDER DATA	KAM/TVC	SECTOR DIRECTIE	TEAM COMMUNICATIE
	INZICHT									
Verzamelen gegevens emissie inventaris	T	halfjaarlijks	T	T			T			
Collegiale toets op emissie inventaris	T	halfjaarlijks	T	T	T					
Accorderen van emissie inventaris	B	jaarlijks			B				B	
Opstellen emissie inventaris rapport	T	jaarlijks	T							
Evaluatie op inzicht: energiebeoordeling	T+V	jaarlijks	T+V	T	T					
REDUCTIE										
Uitvoeren onderzoek naar energiereductie	T+V	halfjaarlijks	T	T	T+V					
Bepalen CO ₂ -reductiemaatregelen	T	halfjaarlijks	T	T	T					
Bepalen CO ₂ -reductiedoelstellingen	T	jaarlijks	T	T	T					
Accorderen van doelstellingen	B	jaarlijks			B				B	
Realiseren CO ₂ -reductie doelstellingen	V	continu	V	V	V				V	
Monitoring & evaluatie voortgang CO ₂ -reductie	T+V	halfjaarlijks	T+V	T+V	T+V					
COMMUNICATIE										
Aanleveren informatie nieuwsberichten	T	halfjaarlijks	T	T	T					
Actualiseren website	T+B	halfjaarlijks	T+B							T+B
Actualiseren pagina SKAO-website	T+B	jaarlijks	T+B							
Bijhouden interne communicatie	T+B	halfjaarlijks	T+B							T+B
Goedkeuren van interne communicatie	B	halfjaarlijks	B							B
Goedkeuren van externe communicatie	B	halfjaarlijks	B							B
PARTICIPATIE										
Inventarisatie mogelijk relevante initiatieven	T	halfjaarlijks	T	T	T					
Besluit deelname initiatieven	B	jaarlijks	B						B	
Deelname aan sectorinitiatieven	V	continu	V	V	V					
OVERIG										
Eindredactie CO ₂ -dossier	V	continu	V	V	V					
Voldoen aan eisen CO ₂ -Prestatieladder	V	continu	V	V	V					V
Uitvoeren Interne Audit CO ₂ -reductiesysteem	T	halfjaarlijks	T			T	T			
Rapporteren aan management	B	halfjaarlijks	B	B	B					B
Besluitvorming over CO ₂ -reductiebeleid	V	halfjaarlijks	V	V	V					V

Tabel 3: TVB-Matrix 2024

2.5 Borging van het kwaliteits- en energiemangement actieplan

2.5.1 Interne audits

Jaarlijks wordt er een interne audit uitgevoerd. Deze audits zijn gericht op het toetsen van de effectieve en doelmatige implementatie van het energiebeleid. Daarnaast heeft het als doel om de kwaliteit van de CO₂-footprint te verhogen en een betrouwbaar beeld te krijgen van de voortgang van de reductiedoelstellingen van Waterschapsbedrijf Limburg. De interne audit richt zich op de manier waarop de gegevens zijn verzameld en verwerkt. De interne auditor stelt een audit rapport op met daarin de bevindingen van de interne audit. Er wordt verhoogde aandacht besteed aan de volgende zaken:

- ✓ Kan de CO₂-emissie inventarisatie worden geverifieerd met tenminste een beperkte mate van zekerheid;
- ✓ Voldoet de inventarisatie aan de eisen gesteld in ISO14064-1;
- ✓ Zijn de juiste gegevens gebruikt bij het opstellen van de CO₂-footprint (steekproefsgewijs facturen en verbruiksgegevens met elkaar vergelijken);
- ✓ Aan welk niveau van de CO₂-Prestatieladder wordt er voldaan.

Aanbevelingen uit de audits worden meegenomen in het jaarplan en het managementoverzicht ter verbetering van het systeem.

2.5.2 Externe audits

Jaarlijks wordt door een externe auditor onderzocht of de organisatie voldoet aan de eisen van de CO₂-prestatieladder voor het niveau waarvoor Waterschapsbedrijf Limburg is gecertificeerd. Hiervoor is een contract afgesloten.

2.5.3 Directiebeoordeling

Jaarlijks vindt er een beoordeling plaats van het CO₂-managementsysteem op geschiktheid, accuraatheid en doelmatigheid. Op basis hiervan wordt er een rapportage gemaakt, dat dienstdoet als kwaliteitsregistratie. De output van de management review is een jaarplan met daarin vermelde doelstellingen en/of verbeteringen voor het nieuwe jaar. Dit rapport wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Directie in de CO₂-Directiebeoordeling.

2.5.4 Feedback

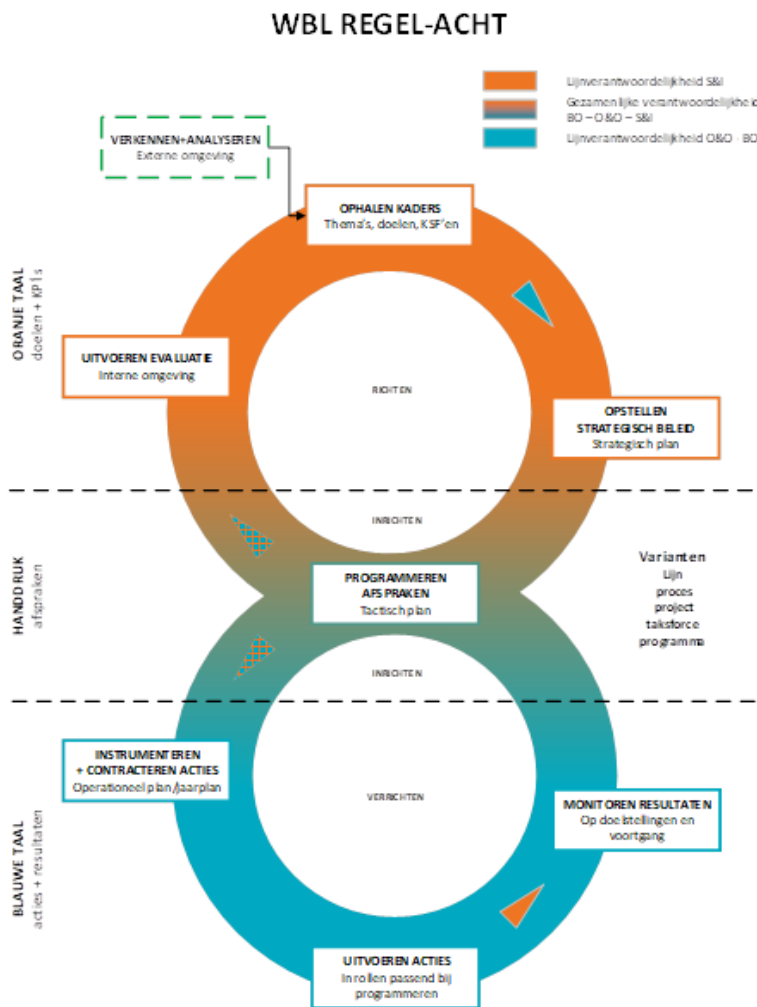
Aan de hand van de input uit de vorige fases en de CO₂-Directiebeoordeling kunnen doelstellingen, indien noodzakelijk worden bijgesteld en kunnen er vervolgacties worden uitgezet om de verbeteringen te realiseren. Dit is nodig om continue verbetering van het CO₂-managementsysteem te bevorderen. De terugkoppeling van de uitkomsten wordt zowel mondeling als schriftelijk naar het MT, het DT en het Bestuur verzorgd. Zij dragen zorg voor het nemen van corrigerende/preventieve maatregelen binnen hun eigen organisatieonderdeel.

3 | Stuurcyclus

Het CO₂-beleid kent cycli van een half jaar, waarin de volgende zaken geïnventariseerd worden:

- ✓ De gegevens voor de CO₂-footprint verzameld worden;
- ✓ Beoordeeld wordt of de emissiefactoren nog actueel zijn;
- ✓ Er significante veranderingen in de organisatie zijn welke een impact op de footprint kunnen hebben;
- ✓ Beoordeeld wordt of herberekening van emissies van voorgaande jaren vanwege deze veranderingen nodig is;
- ✓ De voortgang van de CO₂-reductie en behalen van de doelstelling bepaald wordt.

Vervolgens wordt beoordeeld of sturing op de doelstelling en maatregelen nodig is, in de vorm van het aanscherpen van de doelstelling wanneer deze (te) eenvoudig behaald wordt, of in de vorm van het nemen van extra maatregelen wanneer bepaalde maatregelen niet mogelijk bleken te zijn en de doelstelling niet gehaald dreigt te worden. Hierover wordt vervolgens intern en extern gecommuniceerd. Daarnaast wordt de nuttige toepassing van het sector- of keteninitiatief in de afgelopen periode geëvalueerd. Hieronder is een zogenoemde PDCA-cyclus weergegeven, waarin de verschillende fasen van het CO₂-reductiebeleid zijn weergegeven.

Figuur 1: WBL regel acht

4 | Communicatieplan

In dit deel van het document wordt aangegeven op welke momenten er wordt gecommuniceerd over het CO₂-reductiesysteem van Waterschapsbedrijf Limburg. Naast de Coördinator Klimaat is de afdeling Communicatie betrokken bij de interne en externe communicatie.

4.1 Interne belanghebbenden

Hieronder wordt weergegeven wie de belangrijkste stakeholders binnen de organisatie zijn, op welke wijze er wordt gecommuniceerd met deze doelgroep en wat het doel is van de communicatiemomenten.

INTERNE STAKEHOLDERS	COMMUNICATIEMIDDELEN	DOEL
Medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> • SharePoint • Werkoverleggen en presentatie(s) 	Informereren over de wijze waarop Waterschapsbedrijf Limburg omgaat met het reduceren van CO ₂ .
CO₂-Klimaatteam	<ul style="list-style-type: none"> • Bijeenkomsten/werkoverleggen • Presentatie(s) 	Op de hoogte houden van de voortgang en analyseren en adviseren omtrent eventuele bijsturing maatregelenpakket en eventuele aanpassing van de hoofddoelstelling.
Directie (DT) en Management Team (MT)	<ul style="list-style-type: none"> • Directierapportage • Presentatie(S) • SharePoint 	Informatievoorziening ter ondersteuning van de afstemming over de te nemen maatregelen m.b.t. de CO ₂ -hoofddoelstelling en eventuele financiële en organisatorische aanpassingen.
Team Strategie & Innovatie	<ul style="list-style-type: none"> • Presentaties/themasessies • Sector- en strategisch overleg • Kwartaalbijeenkomsten 	Informatievoorziening ter ondersteuning van de afstemming van het tactisch plan op een doelstelling, overleg met de sectoren O&O en BO over de aanpassingen in het tactisch plan; informeren en adviseren van het DT en eventueel het bestuur over resultaten en eventuele bijstellingen/aanpassingen.
Dagelijks en Algemeen Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarverslagen • Portefeuillehouders overleg • SharePoint • Presentaties/themasessies / voorstellen en mededelingen 	Informatievoorziening ter ondersteuning van: Eventueel noodzakelijk afstemmen over de via reguliere bedrijfsprocessen ingediende voorstellen, adviezen, maatregelen/activiteiten zoals opgenomen in de MIP/MJR waaronder de CO ₂ -doelstelling en evt. organisatorische, personele en financiële gevolgen.

Tabel 4: Interne belanghebbenden in 2024

Het algemene doel van interne communicatie is om bewustwording in alle lagen van de organisatie te creëren. Alle medewerkers kunnen namelijk bijdragen als het gaat om CO₂-reductie.

In het communicatieplan, zie paragraaf 4.4, wordt weergegeven op welke momenten er interne communicatie wordt verstuurd naar de interne stakeholders.

4.1.1 Communicatieplan intern

BOODSCHAP	VERANTWOORDELIJKE EN UITVOERDER	MIDDELEN	FREQUENTIE	PLANNING	DOELSTELLING
CO₂-footprint	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	SharePoint, intranet, schermen, marketingproduct	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Bekendheid van de CO ₂ footprint intern vergroten.
CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	SharePoint, intranet, schermen, marketingproduct	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Bekendheid van de hoofddoelstelling en maatregelen onder interne belanghebbenden vergroten.
Voortgang CO₂-reductie Scope 1, Scope 2 en Business Travel	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	SharePoint, intranet, schermen, marketingproduct	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Betrokkenheid medewerkers stimuleren en medewerkers aanzetten tot CO ₂ -reductie.
CO₂-reductietips, huidig energiegebruik en trends	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	SharePoint, intranet, schermen, marketingproduct	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Betrokkenheid interne belanghebbenden stimuleren.
CO₂-beleid en statement organisatie	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	SharePoint, intranet, schermen, marketingproduct	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Bekendheid van de visie en missie van de organisatie op het gebied van CO ₂ -reductie vergroten onder interne belanghebbenden.

Tabel 5: Communicatieplan 2024 voor interne belanghebbenden

4.2 Externe belanghebbenden

Hieronder worden de externe stakeholders benoemd. Dit zijn partijen die belang hebben bij reductie van CO₂ en energie binnen de organisatie. Tevens zijn het potentiële partners om mee samen te werken aan CO₂-reductie.

EXTERNE STAKEHOLDERS	COMMUNICATIEMIDDELEN	DOEL
Inwoners, lokale ondernemers en organisaties	<ul style="list-style-type: none"> Website 	De organisatie wil inwoners, ondernemers en coöperaties enthousiasmeren en motiveren om hun uitstoot van CO ₂ te reduceren en/of energie te besparen.
Leveranciers & onderaannemers, raamcontractanten en adviesbureaus	<ul style="list-style-type: none"> Website Uitschrijvingen/aanbestedingen 	De CO ₂ -prestatieladder kan in de toekomst worden gebruikt als inkoopinstrument bij aanbestedingen. Daarnaast kunnen externe stakeholders het CO ₂ -beleid van WBL inzien via de website. Deze wordt halfjaarlijks voorzien van een update.
Waterschap Limburg , andere Waterschappen, Unie Van Waterschappen, gemeenten en Provincie	<ul style="list-style-type: none"> Deelname initiatieven Website 1 op 1 communicatie bij specifieke samenwerkingsverbanden. 	Kennis uitwisselen met andere overheden en organisaties. Andere overheidsorganisaties stimuleren om te gaan werken met de CO ₂ -prestatieladder.

Tabel 6: Externe belanghebbenden in 2024

4.2.1 Communicatieplan extern

BOODSCHAP	VERANTWOORDELIJKE EN UITVOERDER	MIDDELEN	FREQUENTIE	PLANNING	DOELSTELLING
CO₂ footprint	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	Website, LinkedIn	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Bekendheid van de CO ₂ footprint extern vergroten.
CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	Website, LinkedIn	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Bekendheid van de doelstelling en maatregelen onder externe partijen vergroten.
Voortgang CO₂-reductie Scope 1, Scope 2 en Business Travel	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	Website, LinkedIn	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Betrokkenheid externe belanghebbenden creëren en deze partijen inspireren tot CO ₂ -reductie.
CO₂-reductietips, huidig energiegebruik en trends	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	Website, LinkedIn	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Betrokkenheid externe belanghebbenden stimuleren.
CO₂-beleid en statement organisatie	Verantwoordelijke: Coördinator Klimaat Uitvoerder: Team communicatie	Website, LinkedIn	Halfjaarlijks	Q1 & Q3	Bekendheid van de visie en missie van WBL op het gebied van CO ₂ -reductie vergroten onder externe belanghebbenden.

Tabel 7: Communicatieplan 2024 voor externe belanghebbenden

4.3 Projecten met gunningvoordeel

Een project met gunningvoordeel is een project van een organisatie waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht, of op welke manier de CO₂-Prestatieladder in de aanbesteding is gevraagd.

Met deze definitie in het achterhoofd liepen er geen projecten met gunningvoordeel in het rapportagejaar. WBL is geen inschrijvende marktpartij, WBL is een aanbestedende dienst.

4.4 Website

Op de website van Waterschapsbedrijf Limburg is een pagina ingericht over het CO₂-reductiebeleid van de organisatie. Op deze pagina wordt de nodige informatie over het CO₂-beleid weergegeven en zijn de laatste versies van de documenten terug te vinden.

4.4.1 Tekstuele informatie

Op de CO₂-Prestatieladder pagina op de website bevindt zich te allen tijde up-to-date informatie over:

- ✓ Het CO₂-reductiebeleid;
- ✓ De CO₂-footprint;
- ✓ De CO₂-reductiedoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- ✓ De CO₂-reductiesubdoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- ✓ De CO₂-reductiemaatregelen (en de voortgang hiervan);
- ✓ Acties en initiatieven waarvan de organisatie deelnemer of oprichter is;
- ✓ Een verwijzing naar de webpagina op de website van de SKAO;

De voortgang zal beschreven worden middels het publiceren van de halfjaarlijkse communicatieberichten. Om daadwerkelijk transparant te kunnen zijn over deze voortgang, zullen de communicatieberichten minimaal twee jaar op de website zichtbaar blijven. Tevens bevinden zich op deze pagina te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten (te downloaden als PDF).

- ✓ Communicatieberichten;
- ✓ CO₂-beleidsdocument;
- ✓ Certificaat CO₂-Prestatieladder.

4.4.2 Website SKAO

Op de website van de SKAO bevinden zich te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten:

- ✓ Actieve deelname initiatieven (eis 3.D.1)
- ✓ Inge vulde maatregelenlijst

Op de website van de SKAO dient elk document een PDF te zijn met vermelding van een versienummer, een handtekening van de autoriserende verantwoordelijke manager en de autorisatiedatum.

5 | Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. De organisatie dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

5.1 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn voor Waterschapsbedrijf Limburg is de website van de SKAO geraadpleegd (https://www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de CO₂-Projectleider, het Klimaatteam en met de Directie. Aangezien WBL aan meerdere initiatieven deelneemt is dit alleen ter inspiratie geraadpleegd.

Jaarlijks wordt er door de CO₂-Projectleider, het Klimaatteam en de Directie geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

5.2 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven en overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm van de SKAO om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de organisatie in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor de organisatie (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

5.3 Lopende initiatieven

5.3.1 Initiatieven

WBL neemt deel aan initiatieven die zich o.a. richten op: *het inspireren van de deelnemers, het vergroten van kennis over CO₂-reductiemogelijkheden en het vergroten van een duurzaam netwerk*. Er is voor gekozen om de bewijslast te verzamelen van een x-aantal van deze initiatieven, om te voorkomen dat de administratieve handelingen het doel van de initiatieven voorbij gaan:

- Verslagen van de werkgroepen, bijeenkomsten en events.

5.3.2 Lopende initiatieven

De tabel hieronder geeft de lopende initiatieven weer die een directe link met CO₂-reductie hebben. Het is mogelijk om een volledige lijst op te vragen bij de CO₂-Projectleider waarin alle lopende initiatieven vermeld staan die te maken hebben met het thema duurzaamheid.

Deelname aan initiatief	Omschrijving	Deelnemer(s)
UVW (Unie van Waterschappen) https://www.uvw.nl/vereniging/	Vereniging van de Nederlandse waterschappen. De Unie van Waterschappen vertegenwoordigt de waterschappen in het nationale en internationale speelveld, behartigt de belangen van de waterschappen en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking o.a. op gebied van duurzaamheid. <u>Voorbeelden:</u> Werkgroep Energie EFGF Community Of Practice – iachgas Community Of Practice – groen gas Community Of Practice – versnelling Aquathermie <u>Bewijslast:</u> Mailbox, presentaties en verslagen.	Coördinator Klimaat, Klimaatteam, Strategisch adviseur duurzaamheid Innovatie-technoloog
Stichting Positieve Impact Stichting Positieve Impact	Als lid van Stichting Positieve Impact ben je onderdeel van een community die serieus werkt aan CO ₂ -reductie, duurzaamheid en het creëren van positieve impact. Als lid kun je deelnemen aan de events en workshops georganiseerd door het keteninitiatief. Daarnaast heb je toegang tot de besloten ledenomgeving om vraagstukken met andere leden te bespreken. <u>Bewijslast:</u> Deelname aan events, webinars en workshops, presentielijst en verslagen.	Coördinator Klimaat, Klimaatteam

Hieronder wordt de begroting beschreven voor het jaar 2024:

INITIATIEF	TYPE BIJDRAGE	JAARLIJKSE BIJDRAGE	BEWIJSLAST
Unie Van Waterschappen	Kennis en inspanning (uren)	12 x 20 uur = 240 uur	E-mails, verslagen van de werkgroepen en bijeenkomsten.
Stichting Positieve Impact	Jaarlijkse contributie Kennis en inspanning (uren)	€1247,00	Verslagen, presentielijst, presentatie workshopgever, certificaat lidmaatschap.
TOTALE KOSTEN		€ 1247,00 excl. BTW 240 uur	

Tabel 8: Begroting 2024 voor sector- en keteninitiatieven

Bovenstaande deelnames worden jaarlijks geëvalueerd en besproken in de CO₂-Directiebeoordeling. Tevens wordt hierbij het jaarlijkse budget geaccordeerd.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten, onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde beoogde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Waterschapsbedrijf Limburg. Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur:	Kirsten Duzijn, Coördinator Klimaat
Kenmerk:	CO2-MANAGEMENTPLAN N3 2024
Datum:	1-1-2024
Versie:	1.2
Verantwoordelijken:	Het Klimaatteam WBL

Handtekening autoriserende
